

עפ"ג 50852/02/18 - אריאל יערי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 50852-02-18 יערי נ' מדינת ישראל

לפני: כבוד הנשיא אברהם טל - אב"ד

כבוד השופטת דנה מרשק מרום

כבוד השופטת נאוה בכור

אריאל יערי

המערער

נגד

מדינת ישראל

המשיבה

פסק דין

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט השלום בראשון לציון מיום 28.1.18 בת"פ 38063-05-17, שניתן לאחר שהמערער הורשע, על פי הודאתו, בעבירות של פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק מתשלום מס שאותו אדם חייב בו, לפי סעיף 117(ב) לחוק מע"מ, ביחד עם סעיף 117(ב2) (2) ו- 117(ב2)(3) לחוק מע"מ (ריבוי עבירות); שימוש במרמה ערמה ותחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה (2 עבירות); הכנת פנקסי חשבונות ורשומות כוזבים - לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה (2 עבירות); זיוף המשפיע על עסקאות - לפי סעיף 419 לחוק העונשין, תשל"ז, 1977 (להלן: חוק העונשין). ; שימוש במסמך מזויף - לפי סעיף 420 לחוק העונשין; התחזות לעורך דין - לפי סעיף 97(א) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א, 1961; מסירת ידיעה כוזבת - 8 עבירות לפי סעיף 117(ב1), ביחד עם סעיף 117(ב2)(2) ו- 177(3) לחוק מע"מ; ניכוי מס תשומות ללא מסמך - 8 עבירות לפי סעיף 117(ב1), ביחד עם סעיף 117(ב2)(2) ו- 177(3) לחוק מע"מ; מרמה ערמה ותחבולה - 3 עבירות לפי סעיף 117(ב1), ביחד עם סעיף 117(ב2)(3) לחוק מע"מ; אחריות מנהל פעיל - ריבוי עבירות לפי סעיף 119 לחוק מע"מ; שיבוש הליכי משפט - לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

2. על המערער נגזרו העונשים הבאים:

- א. 50 חודשי מאסר בפועל מיום מעצרו, 30.4.17.
- ב. מאסר על-תנאי בן 9 חודשים, אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר עבירה בה הורשע מסוג פשע.
- ג. מאסר על-תנאי בן 4 חודשים, אם יעבור תוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר עבירה בה הורשע מסוג עוון.
- ד. קנס בסך 100,000 ש"ח או שנת מאסר תמורתו.

הערעור מופנה כנגד חומרת העונש ביחס לכל רכיבי הענישה.

3. לפי עובדות כתב האישום, החל מחודש ינואר 2014 החלה קבוצת אנשים לעסוק בפעילות עבריינית שמטרתה הנפקת, הפצת ומסחר בחשבוניות פיקטיביות תמורת עמלה.

המערער הצטרף לקבוצה בחודש אוקטובר 2015 ועד חודש אוקטובר 2016 פעל להנפקת והפצת 234 חשבוניות פיקטיביות בסכום כולל של מעל 146 מיליון ₪, כאשר סכום המע"מ שקוּזז בגין היה מעל 21 מיליון ₪.

בנוסף, התחזה המערער לעו"ד וזייף את חותמותיו כדי לאפשר את רישום החברות ששימשו את הקבוצה לצורך הפצת החשבוניות.

המערער שיבש הליכי משפט בכך שנמלט מרשויות אכיפת החוק, שביקשו לעצור אותו לחקירה, ומסר לחברו קלסר עם חומר רלוונטי להוכחת העבירות כדי שלא ימצא על-ידי החוקרים.

גזר דין של בית משפט קמא:

1. בעת שהמערער הורשע לאחר הודאתו, הוספו פרטים נוספים, בהסכמת המאשימה, כדלקמן: "המערער ביצע את הפעולות המיוחסות לו באישום הראשון בהתאם להנחיות שקיבל מיעקב שמואל והמערער לא הפיק רווח כלכלי מביצוע העבירות המיוחסות לו באישום הראשון, למעט משכורת חודשית בסך של כ - 6,000 ₪".

2. הערכים המוגנים בשורת העבירות בהן פשע המערער הם גרימת הנזק העקיף והישיר לקופה הציבורית ולכלכלת המדינה, הפגיעה בערך השוויון הקיים בנטל המס, שצומח מתוך חובת כלל אזרחי המדינה, הפגיעה באמון הציבור במערכת גביית המיסים בכלל ובמנגנון גביית מס ערך מוסף בפרט, הפגיעה בתקינותה של כלכלת השוק ובחיי המסחר ובהסתמכות הקיימת שחשבוניות מס ערך מוסף מייצגות עסקאות אמת.

3. מתחם הענישה הראוי לכלל הפעילות העבריינית של המערער בתוך הקבוצה, בהתחשב במשך הזמן, במספר החשבוניות שהונפקו, בהיקפו, בנזק הכספי שנגרם לקופת המדינה, בסכום המע"מ שקוּזז, בחלקו של המערער בפעילות העבריינית, בהסדר שהוצג בין הצדדים, בעובדות הנוספות ולאור עקרון ההלימה נע בין 3 ל - 8 שנות מאסר, כמתחם ענישה כולל.
4. העבירות אותן ביצע המערער הן מן החמורות שבספר החוקים המיסויי ובתי-המשפט רואים עבירות אלה בחומרה יתירה נוכח נזקן העקיף והישיר לקופה הציבורית ופגיעתן הרעה במערכת המיסויית של המדינה.
5. המערער פעל את פעילותו העבריינית משך כשנה. היה זה דפוס פעילות עבריינית נמשך ולא מעידה חד-פעמית, כאשר כל חשבונית פיקטיבית שהוצאה מגבשת, בפני עצמה, את יסודות העבירה והיא נעשתה ביודעין ובמחשבה.
6. היקף החשבוניות הכוזבות שהונפקו והופצו על-ידי המערער הוא - 146 מיליון ₪ וסכום המס שקוּזז בגין החשבוניות הכוזבות, כלומר, נזקה הישיר של המדינה הוא 21 מיליון ₪.
7. המערער היה חלק מחבורה עבריינית מגובשת, שפעלה תוך שיתוף כוחות עברייניים וחלוקת תפקידים. המערער לא הסתפק ברישום החשבוניות והפצתן, אלא פעל בדרכים אקטיביות נוספות להגשמת הרעיון העברייני, כגון שנרשם כדירקטור בחברות השונות, התחזה כעורך-דין ובפעילותו העבריינית הושקעו זמן, תכנון ומחשבה.
8. הקלות הרבה בביצוע עבירות אלה מאפשרת להסב פגיעה כלכלית קשה וחמורה למדינה ולאזרחיה וקיים קושי רב בגילוי וחשיפת מבצעי עבירות, באופן המחייב לשים דגש על השיקול של הרתעת הרבים.
9. אין להקל ראש במעשי השיבוש שאותם ביצע המערער.
10. יש להביא לקולא את הודאת המערער והחיסכון היקר בזמן שיפוטי.
- המערער היה הראשון מבני החבורה שבחר להודות ולא לנהל משפט. הוא לא היה ראש הרשת העבריינית, לא הגה את הרעיון העברייני ולא נמנה על היוזמים שלה, אלא הצטרף למיזם עברייני קיים, שכבר פעל במשך תקופה ארוכה ופעל לפי הוראות שקיבל מראש הקבוצה.
- המערער אמנם פעל ביודעין ותוך שיקול דעת, אך הוא לא גילה יוזמה, לא פעל להרחבת המיזם העברייני, לא גייס קושרים אחרים ולא שיכלל את הקשר העברייני.
11. הרווח הכלכלי הישיר של המערער מהפעילות העבריינית מלמד על מעמדו בחבורה העבריינית.

להבדיל מרווחו הכלכלי של ראש החבורה, שהיה שיעור של עמלה מסכום החשבוניות הפיקטיביות שהופצו, המערער נהנה משכר חודשי של כ - 6,000 ₪, שאינו תלוי במספר והיקף החשבוניות שהופצו.

הנאשמים האחרים היו אלה שגרפו את הכספים נשוא החשבוניות שקוזזו והם קיבלו לכיסם רווחים כספיים ממשיים.

12. אין להקל ראש בנזק שגרם המערער למדינה (21 מיליון ₪), אך סכום זה לא התגלגל לכיסו, אלא דווקא לכיסיהם של מי שקנו מראש הקבוצה את החשבוניות הכוזבות, וקיזזו אותן במסגרת מס התשומות.

13. המערער אמור להעיד בפרשה נגד נאשמים אחרים ולמסור עדות אמת.

14. הנאשמים האחרים טרם סיימו את ההליך הפלילי ואין קנה מידה השוואתי לצורך אחידות הענישה.

15. השיבוש שביצע המערער מצוי ברמה הנמוכה והוא כיפר עליו בעצם הודאתו במשטרה, ובכך שהוא עתיד למסור עדות אמת מטעם המאשימה נגד יתר הנאשמים.

16. המערער נעדר עבר פלילי וזה מאסרו הראשון כך שאין מדובר במי שמורגל לשהות בכלא.

17. מצבו הרפואי של המערער אינו טוב באופן המכביד על מאסרו הראשון.

ואולם, ברע"פ 10699/07 חיים קובן נגד מדינת ישראל, תק-על 2008(1), 399 נקבע כי עבירות המס הכלכליות הפכו בשנים האחרונות להיות רעה חולה, ומכאן שיש מקום ליתן לכך משקל בענישה מהפן ההרתעתי, כך שלא ייתן משקל לנסיבות אישיות ולמצוקה כלכלית.

18. יש לקבוע את עונשו של המערער בתוך המתחם בצורה מידתית, נוכח חומרת מעשיו, ההיקף האדיר של החשבוניות הפיקטיביות שהפיץ, הנזק הרב לקופת המדינה, חלקו ומעמדו בחבורה, הודאתו, העובדות שהוסכמו על-ידי המאשימה, העובדה שיעיד כנגד האחרים, מחלתו והעדר עבר פלילי.

נימוקי הערעור:

1. בימ"ש קמא טעה בתקופת המאסר ובקנס שהשית על המערער ובמאסר חלף קנס שהשית עליו.

2. המערער לא היה שני בחומרתו לנאשם המרכזי, שמואל יעקב, שעמד בראש החבורה אך קיבל את העונש השני בחומרתו אחריו, כשהמשיבה הסכימה בהסדרי טיעון לעונשי מאסר נמוכים יותר מזה של

המערער, עד שנה פחות ממנו, כך שגזרי הדין של יתר המעורבים היו נמוכים מזה של המערער.

3. המערער החל לעבוד כמזכיר במשרד עו"ד לא לצורך ביצוע עבירות, אלא הגיע לעבודה באופן תמים ורק תוך כדי עבודה נחשף לעבירות והמשיך לבצע אותן.

4. המשכורת החודשית של המערער הייתה 6000 ₪, ללא תגמול נוסף. הרווח של נאשם 1 בפרשה, יעקב שמואל, היה מאה מיליון ₪ לעומת רווחו של המערער שהיה 72 אלף ₪.

המערער נידון לקנס גדול מכל מה שהרוויח בעוד יעקב שמואל נדון לאחוז בודד מהרווח שהפיק.

5. המערער ביצע את המוטל עליו ופעל לפי הוראותיו של יעקב שמואל. הוא עבד בצמוד לחלק מעוה"ד שעמדו לדין, דבר שגרם לו לחשוב כי הדברים שעושים עורכי הדין אינם כה חמורים.

6. המערער נמצא בדרגה פחותה מהשותפים ותקופת מעורבותו של המערער היתה שנה מתוך שנתיים של המיזם העברייני, כלומר, תקופה פחותה באופן יחסי לשאר המעורבים.

המערער לא הקים את המערכת העבריינית אלא הצטרף למכונה משומנת וקיימת והיה פעיל רק ממחצית הזמן בה פעלה החבורה.

7. בניגוד לכל האחרים המערער נעדר עבר פלילי ומקומו במתחם הענישה הוא בתחתית המתחם, כפי שטען ב"כ המשיבה בטיעונו לעונש.

8. המערער הודה ראשון בפרשה וניזוק מכך בגזר דינו, למרות שבהודאתו הוא סלל למשיבה את הדרך להגיע להסדרי טיעון עם שאר המעורבים.

9. המשיבה טענה למתחם ענישה שנע בין 6-8 שנות מאסר ואולם היא לא מימשה מתחם זה בהסדרי הטיעון שערכה עם האחרים.

10. בימ"ש קמא לא נתן ביטוי לשיקולים לקולא בעניינו של המערער, ובכלל זה מצבו הרפואי, העדר עבר פלילי, חלקו בפרשה, הרווח הכלכלי וכו'.

11. עקרון אחדות הענישה נגזר מתוך עקרון השוויון ויש להקל בעונשו של המערער בהתאם לעונשיהם של האחרים.

א. **יעקב שמואל** - היוזם ההוגה והמפעיל של התוכנית העבריינית בהיקף של כמיליארד ₪ נידון ל-7.5 שנות מאסר וקנס ע"ס מיליון ₪ או שנת מאסר תמורתו.

- ב. **אמיר עבד אל עדי** - היה מפיץ של החשבונות, בעל עבר פלילי עשיר, והושתו עליו 40 חודשי מאסר וקנס של 100 אלף ש"ח.
- ג. **גלעד כהן** - צירף שני תיקים בגין הפרעה לעובד ציבור ועבירות הונאה בכרטיס חיוב ונגזרו עליו 46 חודשי מאסר וכן מאסר חופף של 4 חודשי מאסר.
- ד. **חסן מכאוי** - בעל עבר פלילי נדון בהסכמה לעונש של 48 חודשי מאסר ולקנס של מאה אלף ₪.
- ה. **עו"ד שבתאי טל** - נידון ל-6 חודשים בעבודות שירות.
12. מצבו הכלכלי של המערער קשה והוריו משלמים את הקנס.
- ככל שלא יעלה בידי המערער לשלם את הקנס הוא צפוי לתקופת מאסר כמעט שווה לזו שנגזרה עליו כשעל תקופת מאסר חלף קנס אין שחרור מוקדם.
13. המערער הוא צעיר בן 28, רווק ללא ילדים, סובל מדיכאונות, חרדות, חוסר יכולת להתרכז בדברים שנגרמו כתוצאה משהייתו בכלא. כמו כן הוא סובל ממחלת הגאווה, נוטל תרופות וקיימת המלצה לטיפול בקנאביס רפואי בעניינו.
14. במהלך הדיון בפנינו הציג ב"כ המערער את גזרי הדין של הנאשמים האחרים בפרשה שהורשעו על פי הודאותיהם לאחר שהמערער העיד נגד חלקם.
- לדברי ב"כ המערער, עונשו של המערער שימש בסיס לעונשים שהוטלו על האחרים למרות שלא היה מס' 2 בחבורה אחרי שמואל יעקב שכן הוא, בניגוד לאחרים, לא קיבל את חלקו על פי החשבונות שהפיץ אלא שכר חודשי.
- גם הקנס של 100,000 ₪ שהוטל עליו לא מידתי ביחס לרווחים שהרוויחו הנאשמים האחרים, שנידונו לקנסות דומים.
- באשר לחלקו של המערער בפעילות החבורה, טען בא כוחו שהמערער לא גייס עובדים או אנשי קש, לא היה חבר הצוות ההוגה ולא היה מס' 2 בחומרתו ליעקב שמואל.

תגובת ב"כ המשיבה

1. המערער היה חבר בצוות שבראשו עמד יעקב שמואל והיה קרוב אליו.
- חלקם של הנאשמים האחרים היה קטן מחלקו של המערער שכן הם נשכרו להפצת החשבונות.
2. הסדר הטיעון עם המערער היה שהתביעה תגביל עצמה לשש שנות מאסר ולכן המערער היה צריך

לקחת בחשבון שיקבל עונש של 50 חודשי מאסר, שהוא עונש מידתי.

3. המערער העיד במשפטם של יעקב שמואל ושל הנאשמים האחרים, הוכרז כעד עוין וטען שקיבל את ההסדר רק בגלל עורכי דינו.
4. המערער הועמד לדין בשלב מאוחר יותר מאשר האחרים בגלל שנמלט ונתפס חצי שנה לאחר מעצרו של האחרים והעלים קלסר ראיות, שלא נמצא עד היום.
5. המערער השתמש בעברו הנקי ובהיותו סטודנט למשפטים כדי להתחזות לעו"ד ולעשות את המעשים נושא גזר הדין.
6. הקנס שהוטל על המערער איננו גבוה שכן מדובר בעבירות כלכליות והנזק שהסב המערער למדינה הוא נזק עצום של עשרות ומאות מיליונים ₪.
- לא ראוי להטיל על המערער קנס בשיעור נמוך מהרווחים שקיבל כתוצאה ממעשיו במהלך השנה שבה ביצע אותם.

דין והכרעה

1. אנו רואים עין בעין עם בית משפט קמא את פגיעתו החמורה של המערער בערכים המוגנים עליהם עמד בית משפט קמא ברישא גזר הדין, דהיינו, מניעת נזק עקיף וישיר לקופה הציבורית ולכלכלת המדינה, הגנה על ערך השוויון שקיים בנטל המס, הגנה על אמון הציבור במערכת גביית המס בכלל ובמנגנון גביית מע"מ בפרט והגנה על תקינות כלכלית השוק וחיי המסחר אשר מסתמכים על כך שחשבוניות מע"מ משקפות עסקאות אמת.
2. כך גם איננו מקלים ראש בהמלטותו של המערער מאימת הדין במשך חצי שנה ובהעלמת קלסר מסמכים שאמורים היו להיות ראיות לעבירות נושא גזר הדין, שלא נמצא עד היום.
- כפרה מסוימת למעשה זה יש בעובדה שהמערער הודה מיד בחקירתו במשטרה והיה הראשון מבין המעורבים בפרשה אשר הודה והפליל אחרים, גם אם לא העיד במשפטיהם, כפי שמסר במשטרה, ולכן הוכרז כעד עוין.
3. גם אם מתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא הוא נכון, הרי יש בהסדרי הטיעון אליהם הגיעו

ב"כ המאשימה וב"כ הנאשמים האחרים, למעט נאשם 1, לאחר מתן גזר הדין נושא הערעור, ואשר אומצו על ידי בית משפט קמא במותבים שונים, שאינם המותב שנתן את גזר הדין נושא הערעור, כדי להשפיע על מיקומו של המערער קרוב יותר לרף התחתון של מתחם הענישה מאשר נקבע על ידי בית משפט קמא.

4. גם אם לא היה מדובר במעידה חד פעמית של המערער, הרי יש בעובדה שהמערער פעל במסגרת החבורה העבריינית, שיעקב שמואל עמד בראשה, במשך שנה, ובניגוד לנאשמים האחרים קיבל שכר חודשי של 6,000 ₪ לחודש, כדי להקל עמו לעומת הנאשמים האחרים, גם אם אלה היו מפיצי החשבוניות הפיקטיביות, שאלמלא מעשיו של הנאשם הקשורים בהכנתן והנפקתן, לא היו מפיצים אותן.

5. השוואת עונש המאסר לתקופה של 50 חודשים שהוטלה על המערער טרם מתן גזרי הדין בענייניהם של הנאשמים האחרים, שאימצו הסדרי טיעון שנערכו לגביהם, מעלה כי גם בהתחשב בשוני לחומרה בין המערער לבין הנאשמים האחרים בכל הקשור למעשיו של המערער, אך גם מבלי להתעלם בשוני בנסיבות האישיות של המערער כפי שפורטו בפני בית משפט קמא ובפנינו, אשר אמנם זכו להתחשבות של בית משפט קמא, מן הראוי להקל במידה מסוימת בעונש המאסר שהוטל על המערער.

6. לאור כל השיקולים לקולא ולחומרה ולמתחם הענישה שנקבע על ידי בית משפט קמא, ובמיוחד לאור עונשי המאסר שהוטלו על הנאשמים האחרים, הגם שחלק מהם הורשע רק בהפצת החשבוניות הפיקטיביות אך חלק מהם צירף תיקים נוספים, אנו מקבלים את הערעור כלפי עונש המאסר ומחליטים כי המערער ירצה 42 חודשי מאסר החל מיום מעצרו, 30.4.17.

7. ב"כ המערער עותר גם להקל בגובה הקנס שהוטל על המערער ולהפחית את תקופת המאסר חלק אי תשלום הקנס שכן מצבו הכלכלי הקשה של המערער לא יאפשר לו לעמוד בתשלום הקנס ומשכך יצטרך לרצות תקופת מאסר נוספת של שנה.

8. איננו מתעלמים מהעובדה שמדובר בביצוע עבירות כלכליות אשר אחת הסנקציות היעילות על מנת להדביר אותן היא הטלת קנסות משמעותיים הפוגעים בכיסו של הנאשם ומטבע הדברים כאשר ידו אינה משגת מוטלים על כתפי בני משפחתו, כמו במקרה שבפנינו.

9. גם אם עונשי המאסר שהוטלו על המעורבים האחרים לאחר מתן גזר הדין נושא הערעור גרמו לנו להפחית ממשך תקופת המאסר שהוטלה על המערער, אין בעונשי הקנסות שהוטלו עליהם כדי לגרום להפחתת שיעור הקנס שהוטל על המערער, גם בהתחשב במצבו הכלכלי והרפואי, במצבה הכלכלי של משפחתו ובעובדה שהוא עתיד לרצות עונש מאסר לתקופה לא קצרה.

10. כל מה שיש בידינו לעשות על מנת לאפשר למערער בעצמו, או בסיוע בני משפחתו, לעמוד בתשלום

הקנס, הוא לחלק את תשלום יתרת הקנס שנותרה לתשלום ל-50 תשלומים חודשיים רצופים ושווים של 1,750 ₪ כל אחד החל מיום 1.1.19 ובכל 1 לחודש עד לפירעון המלא.

לא ישולמו ארבעה תשלומים במועדם, תעמוד כל יתרת הקנס לפירעון מיידי וגבייתו תעבור למרכז לגביית קנסות.

לא ישולם הקנס, ירצה המערער 9 חודשי מאסר כנגד אי תשלום.

11. יתר חלקי גזר הדין בת"פ 38063-05-17 (בית משפט השלום בראשל"צ) יעמדו בתוקפם.

ניתן היום, יב' אב תשע"ח (24 יולי 2018) במעמד ב"כ הצדדים והמערער.

נאוה בכור, שופטת

**דנה מרשק מרום,
שופטת**

**אברהם טל, נשיא
אב"ד**